

Zbirka medijskih objav

JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI,

22. 12. 2012

Število objav: 1
Tiskani mediji: 0
Splet: 1
Radijske postaje: 0
Televizijske postaje: 0
Teletekst: 0

Spremljane teme:
Javni sklad RS za kulturne dejavnosti

Seznam objav v zbirki:

	Naslov	Patria je doma v Kočevju		
Zaporedna št.	Medij; Doseg	Dnevnik.si (WEB); 205280		
1	Rubrika / Datum	Ostalo, 22. 12. 2012		
Stran v zbirki	Avtor	Mehle Borut		
3	Teme	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti		

22. december 2012 (nazadnje spremenjeno: 5:11 21. december 2012) | Reportaža

Na festivalu domoljubnih pesmi

Patria je doma v Kočevju

Vir / Avtor: Borut Mehle

 Všeč mi je

Oznake / Tagi: [Reportaža](#)

Podeli z:

Kar naravnost peljite, je rekel sam od sebe gospod gasilec, ne da bi slišal vprašanje, in z roko nakazal smer; v poznopoldanski nedeljski temi je v uniformi in florescentno signalnem brezrokavniku stal na križišču pred vstopom v center Kočevja. Vitalna točka. V temi zbeganega potnika zlahka obidejo dvomi, kam naprej. »Kako pa veste, kam hočeva?« vprašava, pa se samo nasmehne, češ, ne delajta se mi neumna.

FOTOGRAFJE » 1/6

»Kot Donald Sutherland v Tatovih teles.«

Nekaj zatem je v križišče pripeljal policijsko intervencijsko vozilo, se ustavilo na sredini in še vedno bolj ali manj prazno cesto zaprlo za promet. Za tri ali štiri minute. Čemu? Ni jasno. Edino količjak »posebno« vozilo, ki je pripeljalo mimo, je bil avtobus z napisom »občasni prevoz«, ki se ga je kasneje dalo videti pred kočevsko športno dvorano. Očitno avtobus, ki je na prvi festival domoljubne pesmi *Mati domovina* pripeljal del vabljenih gostov. Vabljenih gostov je bilo veliko. Po nekaterih podatkih je bilo ljudi z VIP-vstopnicami štiristo, po drugih celo sedemsto. Športna dvorana v Kočevju sprejme tisoč ljudi.

Festival naj bi si zamislil brigadir Anton Krkovič, uradno »predsednik odbora za pripravo festivala« in obenem soustanovitelj Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve (VSO), ki je imelo istega dne v Kočevju redni letni zbor. Zbor ni bil v dvorani, temveč v Šeškovem domu. Gre za združenje, ki obstaja od decembra 2010, ko se je v ljubljanski filharmoniji zgodil ustanovitveni zbor, osnovni pobudniki pa so bili Lojze Peterle, Igor Bavčar, Janez Janša in Tone Krkovič. Prvi predsednik je postal Ivan Oman, medtem ko združenju sedaj predseduje Slavko Kmetič, nekdanji sindikalist. No, kot je pojasnil njihov predstavnik za stike z javnostjo, združenje sploh ni bilo glavni organizator. »Organizator festivala je bilo Slovensko kulturno umetniško društvo Mati domovina v sodelovanju z RTV Slovenija, Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti, SNG Opera in balet Ljubljana in Občino Kočevje. Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve je zgolj podpornik projekta.«

Zgledno sodelovanje združenja in društva

Po tem odgovoru je bilo najbolj logično, da smo poskusili navezati stik s kulturnim društvom Mati domovina. Na telefon smo dobili njegovega predsednika **Franca Pojbiča**. Pove, da društvo obstaja dve leti, da je izdalo nosilec zvoka s pesmijo Antona Krkoviča v več verzijah, pri snemanju je (bojda zastonj) sodelovalo štiristo izvajalcev, da so doslej prodali približno devetsto CD-jev in da je društvo Mati domovina tudi pravna oseba, ki je dejansko organizirala nedeljski festival v Kočevju. Je pa društvo, dodaja predsednik Pojbič, kolektivni član Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve.

Avrnimo se v Kočevje. Na poti tja ob cesti ni bilo videti enega samega plakata, po čemer je soditi, da organizatorji (g. Pojbič pravi, da je en plakat v Kočevju bil) domoljubnega festivala niti niso organizirali za širšo javnosti, temveč za zožen nabor gostov. Prvi vtis, ki ga je prišlek lahko zaznal minulo nedeljsko popoldne v Kočevju, je bil predvsem, da je na ulicah aktivirano nenavadno veliko uniformiranih ljudi. Gasilcev in policistov. Vojakov in še kakšne druge postrojbe ni bilo videti. Naključni popotnik, ki ne bi točno vedel, kaj se dogaja, bi prej presodil, da se v mestu dogaja varnostno tvegana športna prireditev, kot pa glasbeni festival.

Drugič sva se z avtom ustavila ob posadki policistov in gasilcev, ki so stali na pločniku v centru Kočevja. Ker so avtomobil, ki je vozil pred nama, poslali nekam naprej, je bilo očitno, da gre za grupacijo, ki nama lahko pomaga. Izkazalo se je, da gre za ofenzivno pomoč. Ker sva približno štiristo metrov od postanka v križišču do omenjene točke prevozila nepripeta z varnostnimi pasovi, sem med pogovorom s policistom z levo roko vendarle odsimuliral pripetost. Fotoreporter Gasar ne. In ja, ko so naju policisti in gasilci napotili na parkirišče za hišo, pred katero so stali, sta za nama prišla policist in policistka: »Dokumente, prosim. Niste bili pripeti,« sta rekla Gasarju, ki se mu je na koncu vendarle uspelo iz zagate izvleči z opozorilom.

Prve izkušnje so pustile vtis, da gre za »na gotofs« razmere. Pred začetkom festivala naj bi bil v dvorani opravljen tudi proti bombni pregled. Na ljubljanski policijski upravi so nam za nedeljski režim v Kočevju dali naslednje pojasnilo: »Šlo je za opravljanje nalog, ki so določene v zakonu o policiji (varovanje določenih oseb) in so bile vnaprej predvidene, zaradi česar so jih policisti izvajali po razporedu dela in ne kot nadurno delo. Naloge so izvajali policisti policijske postaje Kočevje oziroma generalne policijske uprave; center za varnost in zaščito je izvajal naloge varovanja in postopke, ki se izvajajo, kadar so prisotne varovane osebe. Samo prireditev je varovala varnostna služba, ki jo je najel organizator.«

Mehkeje so naju sprejela dekleta, zadolžena za novinarske akreditacije. S fotoreporterjem ju nisva imela, a so nama vseeno omogočile vstop v dvorano. V avlo sva prišla ravno, ko se je kolegica z RTVS s telefonom v roki pritoževala, da jo je brigadir Krkovič izneveril, češ da ji je obljubil izjavo, ki pa je potem ni dal. Šmrcl!

Prideš, odpoješ in odideš

Festival je bil v vsakem primeru izjemen. Velik, kakih trideset metrov dolg in kak meter ožji oder je bilo postavljen na sredino športnega igrišča. Na njem je bilo kakih dvesto glasbenikov. Kompletni ansambel SNG Opera in Balet Ljubljana, tamburaška sekcija ob strani in deklški zborček glasbenega konservatorija iz Ljubljane v ozadju. Zasedba, ki je premogla tako kompletno pihalno sekcijo kot timpane. Kaj več bi pomenilo zgolj še velike orgle. No, tudi harf ni bilo. V parter se ni dalo priti, ker so v štirih vrstah stolov pred odrom sedeli pomembni ljudje, ki si jih lahko videl zgolj v hrbet, pričesko, plešo ali stranski profil. Tribune so bile polno zasedene z običajnejšim življem, tako da smo zamudniki lahko zgolj stegovali vratove na stranskih galerijah, so nas pa k sreči nekaj kasneje sprejeli medse RTV-jevci, ki so prireditev snemali in so zavzeli sredinsko galerijo. Na sredinskem stolu v prvi vrsti je sedel brigadir Krkovič, medtem ko je premier Janša sedel dva sedeža stran. Med koncertom med obema ni bilo zaznati komunikacije. Izstopalo je še nekaj figur v policijskih uniformah z višjimi čini. Tako Janša kot Borut Pahor sta prireditev po koncu zapustila ekspresno hitro, smo pa lahko v vrvežu med občinstvom opazili tudi predstavnika RKC in islamske skupnosti, ki sta bila sicer deležna stranskega sedeža v peti vrsti VIP-tribune, pa plavalnega maratonca Strela ter precej politikov oziroma pripadnikov desne politične usmeritve. Seveda tudi notranjega ministra Gorenaka in generalnega direktorja policije Venigerja.

Program je potekal brez govorov, povezovala pa sta ga Nataša Bolčina Žgavec in Roman Končar, dramski igralec in, kar se domoljubja tiče, predvsem producent s sredstvi filmskega sklada dotiranega filma *Patriot* iz leta 1998, v katerem je odigral tudi vidno vlogo. Umetniški vodja festivala je bil Tomaž Habe in glede tega je treba reči, da so zadeve zvene precej solidno. Dekleta z glasbenega konservatorija so odpele *Rož*, *Podjuna*, *Zila*, kar je itak vedno žilorezen napev, je bil pa ob dodatni spremljavi tamburaškega orkestra sveža, doslej še neslišana verzija. Aleksander Mežek je izvalil prvi resnejši odziv občinstva s komadom *Podarjeno srcu* in refrenom »Slovenija, ti si reka, ki me vračaš v otroštvo«, potem je sledil r'n'b napev o tem, kako se v Soro prelije Poljanščica, nakar so nastopili Faraoni s komadom *Soline*, kar je bil bržkone najboljši nastop večera. S tem se je strinjal tudi visoko rangirani policist, ko je po koncu dogodka v družbi ministra Gorenaka in šefa Venigerja kadil cigareto pred VIP-prostorom. Tak introvertno profesionalen gospod je bil to. Vsaj po lepo negovanih brkih bi rekel, da tudi ljubitelj lepih melodij.

Po nastopu Faraonov je bil torej postavljen nov najboljši rezultat. Ani še bil čas za hitre zaključke. Vendarle nas je čakal še nastop Tomaža Domicelja, domnevnega »enfant terribla« scene ali kako že. Bo tiho? Bo rekel kakšno »po domače«? Nihče od pevcev pred njim ni v mikrofon rekel nič. Niti pozdravil. Vsak je zgolj prišel in odpel. In to pretežno obrnjen na desno, proti centru prve vrste, kjer so sedeli najglavnejši gostje, kar je bil sploh zanimiv refleks. Koncert za šefa? Kolikor sem zaznal, je samo Oto Pestner (je pa res, da sem tri ali štiri nastope zamudil) v nekem trenutku stopil bolj proti robu odra in z roko dal znak, da poje za celo dvorano. Za kar je bil nemudoma nagrajen s povratnim aplavzom. No, brigadirja je sodeč po gibanju njegovega telesa najbolj opazno zadela pesem *Moj očka ima konjička dva*, vendar pa ga tako kot drugih v prvi vrsti nismo zalotili, da bi ploskal v taktu, ko je to počela publika v ozadju.

Dočakali smo tudi Domicelja. *Slovenskega naroda sin*. »Bil je vajen tujce klet.« S kitaro v roki, v belih čevljih in z opazno tremo. Nič ni bleknil v mikrofon. Prvo kitico je odpel izrazito na dah in loveč se, pri vstopu v drugo sem pa vprašujoče pogledal človeka za mešalno mizo, ali sem prav slišal, da je favorit večera zgrešil vstop, kar mi mikser zvoka potrdi. »Nisem imel treme. Te že dolgo nimam. Bili so enostavno slabi pogoji. Na odru se je slabo slišalo. Imeli so mikrofone za operne pevce, z drugačnim frekvenčnim spektrom, ne pa za nas popevkarje. Po domače rečeno, mikrofoni ni primerno lovili glasu. Tudi Pestner je imel drugačen glas, kot ga ima sicer. O celi zadevi pa niti nimam nekega mnenja. Povabil me je Habe, s katerim sva prijatelja iz srednje šole, ob spremljavi simfoničnega orkestra sem izvedel *Slovenskega naroda sin*, vse drugo so bolj vaši problemi. Za nastop nisem dobil nič. Sicer pa, kje ste bili, ko sem imel posvetovanje o domoljubju s predsednikom Türkom, z gospodom Stanovnikom, Mirom Cerarjem in drugimi, o čemer je celo izdana knjiga?« je blago nejevoljen pripomni Domicelj.

Kombinacija psevdodržavne proslave in klasičnega estradništva se je končala sinhrono z vonjem klobas, ki jih je strežno osebje na vozičkih pripeljalo v dvorano.

Sindikalnim pravicam je bilo zadoščeno

Festival je bil dokaj bizarna prireditev ravno zaradi ogromnih glasbeniških in drugih resursov, ki jih je organizatorju, malemu društvu z vsega 51 člani, uspelo zbrati ob isti uri na istem kraju. Navzven je zadeva izzvenela predvsem kot demonstracija neformalne moči brigadirja Krkoviča. Če policija prisotnost svoje številčne posadke opravičuje z zakonsko predpisano dolžnostjo, da čuva (prihodnjega) predsednika države in predsednika vlade, na Morsu svojo logistično pomoč utemeljujejo s tem, da je šlo za prireditev, ki je v interesu ministrstva, oziroma: »Skladno z zakonom o obrambi Slovenska vojska sodeluje z organizacijami, ki so posebnega pomena za obrambo.« Na podobno vprašanje so odgovorili tudi iz SNG Opera in Balet Ljubljana. Takole pravijo: »Na omenjeni prireditvi so nastopili člani orkestra SNG Opera in balet Ljubljana in nekateri solisti, ki pa jih je ločeno tja povabil organizator. Člani orkestra za to niso dobili posebnega honorarja, so pa ob plači dobili nedeljski dodatek in plačane izvajalske pravice. Spoštovane so bile tudi sindikalne pravice, saj so naslednji dan imeli prost termin. Sklep o nastopu orkestra SNG Opera in balet Ljubljana je sprejel prejšnji ravnatelj Mitja Bervar, ki pravi, da je orkester SNG Opera in balet Ljubljana eden od nacionalnih orkestrrov, tako kot orkester RTV Slovenija in Slovenska filharmonija, ki izmenjaje igrajo na podobnih prireditvah, in da se mu zdi prav, da so enkrat povabili tudi orkester nacionalne opere.« Verjetno ni treba posebej poudarjati, da gre za orkester, ki je financiran iz proračuna. »Za koncert smo vedeli mesec dni prej. Bil je na razporedu. Odvadili smo par vaj. O kakem honorarju nimam pojma,« je dejal eden izmed instrumentalistov. Oseba, ki je nastopila kot vokalni solist, pa je povedala: »Sprva mi ni bilo jasno, za kaj gre. Ko je bilo evidentno, da bodo nastopili tudi drugi popevkarji, se mi je zdelo sodelovanje sprejemljivo. Izplačali so mi dvesto evrov na roko in pobrali podatke.« Na roke izplačani denar? Domoljubno, ni kaj.

»Kako se že reče strokovno takemu stanju? Mar ne *'in denial'*?« je glasno pomislil radovednež, ki je s sinom postajal zunaj dvorane in skozi nezasenčeno okno opazoval VIP-goste na VIP-gostiji v VIP-prostoru. S seboj je prinesel pionirsko kapico: »Resno sem presenečen nad vsem skupaj. Nad obiskanostjo te prireditve. Pričakoval sem, da bo manj ljudi. Dve leti sem v Kočevju in itak se počutim kot Donald Sutherland v *Invasion of the Body Snatchers*, kultnem filmu, v katerem iz veselja pridejo neka bitja, ki naredijo vse glih, Sutherland pa poskuša tej usodi ubežati.«

Nekaj kasneje iz VIP-prostora pride minister Gorenak, gospod, ki je s svojo »šmekersko« držo asociiral na druženja starih tovarišev ob jeguljah v želatini v romanih Hansa Hellmuta Kirsta, nemškega pisatelja, ki je za opisovanje tovrstnih srečanj imel izrazit talent. Prišel je na cigareto: »Ne, ne kadim v pisarni. Na balkonu pa. Tudi doma ne kadim, odkar se mi je rodil otrok. Pred osemindvajsetimi leti,« začnemo pogovor s kadilstvom. Nadaljujemo z domoljubjem: »Taki festivali so potrebni. Vsi izvajalci so mi bili všeč. Hrvati imajo vsak teden tak festival.« Ter končamo z razpravo o tezi, da je policijsko posredovanje na demonstracijah okrepilo njegov položaj. »Ah, če bi vi vedeli vso resnico!« Poprosimo ga, naj nam pravo resnico potemtakem vendarle odkrije. »Za to boste pa najprej morali zamenjati službo.«

Za konec povejmo, da tudi nam ni uspelo dobiti nobene izjave brigadirja Krkoviča. Način, kako ga nismo mogli dobiti za izjavo, je zanimiv. In hkrati pomenljiv. Najprej smo bili za dodatne odgovore povsem tehnične narave o tem, kdo vse je izvajal katero skladbo, o proračunu festivala, o številu prodanih vstopnic, o donatorjih, honorarjih, in nasploh o tem, po kakšni čarovniji je v Kočevju uspela takšna koncentracija državnih resursov, dogovorjeni s predstavnikom društva Mati domovina. Namesto obljubljenih odgovorov smo bili vnovič napoteni na predstavnika za stike z javnostjo Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve. Na isto osebo torej, ki nas je nekaj prej napotila na predsednika društva. Ni problema. Vprašanja smo pač vnovič zastavili PR-osebi, vendar nas je ta potem preusmeril na brigadirja Krkoviča. Ki pa se tudi nam ni javil na telefon. Mala organizacijska enota, ki je v nedeljo v Kočevju zbrala tako vojsko kot policijo, državno televizijo, predsednika države, predsednika vlade, SNG Opera in balet, glasbeni konservatorij, cvet estrade in še kaj, evidentno noče dajati pojasnil. Kar se da razumeti zgolj tako, da gospoda živijo v predpostavki, da se morajo kljub temu, da niso ilegalni, vesti in delovati konspirativno kot »manevrska struktura«.

Nihče od pevcev ni v mikrofon rekel nič. Niti pozdravil. Vsak je zgolj prišel in odpel. In to pretežno obrnjen na desno, proti centru prve vrste, kjer so sedeli najglavnejši gostje.